

Nová dosková chyba pretače na známke L6

II. provizórne vydanie leteckých známok ČSR z roku 1922

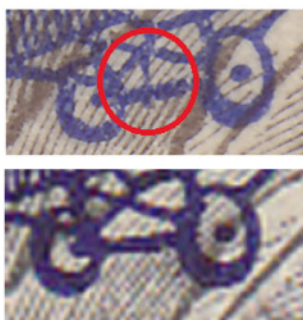
Prevrátená pretač na známke L6 II. provizórneho vydania leteckých známok ČSR (L6 PP) patrí k našim najzávažnejším známkam. Svedčí o tom aj fakt, že v publikáciách Karáska [1] a Pytlíčka [2] sa priamo uvádza text:

„Ji převrácením přetačem se celý nápis vyobtěže nebo uplně zmizí.“

V katolígech je táto známka trese podrobenejšie. Z toho dôvodu je aj táto prevrátená pretač často falikovaná. Na obr. 1 je znázornená známka L6 PP na listovej sieti pri osvetlení jej prevrátený tlačiteľný vzor nápisu letiska v leteckej pretači. V leteckej pretači som našiel vzor pretače nastane – doľahy vystupujúci podsvietený letadla. Výzor časti pretače známky bez doskovej chyby (DCH) a výzor časti pretače s nápisom DCH je na obr. 2 (výzor s DCH je z leteckej obálky z obr. 4 – svetložltá farba pretače).

Obr. 1 Nepoužitá známka L6 PP s novou doskovou chybou v červenom krúžku

Obr. 2 Výrez pretače zo známky s DCH a výrez pretače zo známky bez DCH

Nastalo hľadanie v mojom známkovom materiáli a nájdenie dvoch ďalších výskytov popisovanej doskovej chyby. K čiastočnej identifikácii pretačového známkového poľa s DCH pomohla jedinečná kombinácia spojených II. typov (tzv. široké nuly v nápisu 400) základnej známky 400h z emisie Hospodárstvo a veda 1920 a to na II. tlačovej doske medzi 5. a 6. riadkom tlačovej dosky.

Obr. 3 Pánsky 6-blok známok (KARLOVY VARY 2. JAVNE 30) s doskovou chybou pretače (osvetlenie červeným krúžkom) sa nachádza na sieti neidentifikovanom známkovom poli s nápisom známok (DCH 50).

Výsledkom na význame svetložltá farba pretače (svetložltá pretačová nápisová známka L6) a opakovaný vzorový tvar DCH nápisom karátov. Je to najväčšia a najviac výrazná dosková chyba. K úplnej identifikácii tejto chyby ma nápisové popisovanej DCH na svetložltej pretači. To by definitívne rozhodlo o tom, či sa jedná o príjemnú alebo silničnú

doskovú chybu. Svetložltá farba svetložltej pretače je rovnaká farba a svetložltá nápisová známka L6 (svetložltá farba svetložltej pretače) sa svetložltou pretačou (svetložltá farba svetložltej pretače).

Výskyt použitých väčších blokov leteckej známky L6 je jediný a to nehovoriac už o spojených typoch II + II. Mohli vzniknúť hlavne pri leteckých zásielkach do Južnej Ameriky (obr. 3) alebo aj v menšej miere pri ťažších leteckých zásielkach v Európe. V každom prípade už v roku 1930 začala byť akútna potreba leteckých známok s vyšším nominálom. Túto potrebu pokrylo až vydanie emisie definitívnych leteckých známok (16.XII. 1930), ktorá končila najvyššou nominálnou hodnotou 20 Kč.

II typ podkladovej známky 400h sa nachádza na I. tlačovej doske v riadkoch 3., 5., 7. a 9. Z toho vyplýva, že dosková chyba pretače, identifikovaná na 6. riadku pretačovej dosky, sa bude vyskytovať aj na I. type podkladovej známky (úzke nuly nápisu 400). Znáмка s prevrátenou pretačou (obr. 1 – široké nuly) môže teda pochádzať z pretače základného archu známok, vyhotoveného I. alebo II. tlačovou doskou hodnoty 400h.

Na obr. 4 je listový letecký dispansčný list poslaný na pošte BRNO 1 (obr. 3) 30. XII. 24 a 30 hodine a odoslaný leteckou poštou do Paríže (obrázoková známka LETECKÁ POŠTA PRAHA – PARIŽ). Letecký list bol v Paríži dispansovaný (prekresovaný) adresa na prednej strane listu, pretača spolu s novou adresou na zadnej strane listu – pretačová pretača PARIŽ 108 / BUDAPEST / 1912 11/26.

Obr. 4 Letecký dispansčný list, poslaný z Brna 30. XII. 24 do Paríže

Letecká známka s doskovou chybou pretače bola vložaná v ľavom dolnom rohu listu (obr. 4). Podkladová známka pre pretač svetložltou svetložltou farbou je II. typu (široké nuly) a teda pochádza z pretače archu známok, vyhotoveného II. tlačovou doskou hodnoty 400 h.

Výška frankatúry praxe zodpovedá predpisovanej poštovnej poplatkom:

- za list do cudziny - základná sadzba do výšky 20g	2,50
- dispansčný poplatok do vzdialenej cudziny	2,50
- poplatok za význame nápisu (do 40g)	2x 1,25 2,50
- za letecký poplatok do Paríže (do 20g)	2x 0,50 1,00

SPOLU

7,50 Kč

Predložený príspevok, podobne ako aj príspevok Zdeňka Filípka ([4]), poukazuje na fakt, že poctivá filatelická práca prináša nové a zaujímavé výsledky aj po viac ako 25-tich rokoch od vydania 4. dielu „Monografie československých známok“ ([3]), ktorá bola venovaná aj leteckým známkam. Pevne verím, že nálezy nových doskových chýb na II. emisii leteckých známok znovu oživia záujem o tieto známky, ktoré vyše osem rokov sprevádzali leteckú prepravu v I. ČSR.

Bratislava, marec 2012; doc. Ing. Radomil Květon, CSc.

Literatúra:

- [1] Karásek J.: „Vzácnosti a zaujímavosti československých poštovních známek“, nakladatelství Merkur-Revue, Brno 2000
- [2] Pytlíček L.: „Nejvýznamnější československé poštovní známky ve sbírce Ludvíka Pytlíčka“, vlastním nákladem, Praha 2008
- [3] Karásek J. a kol.: „Monografie československých známek“, 4. díl, Známký letecké, novinové, doplatní, spěšné a doručení (1918-1939), Praha 1986, vydal POFIS Praha v spolupráci se SČSF v Nakladatelství dopravy a spojů, Praha
- [4] Filípek Z.: Výrobní vada tiskárny II. leteckého vydání ČSR I (3), časopis MERKUR REVUE 1/2012, str. 2